

kaikki äänet jähmettyneet. Joukko jatkoi yhä liikkumistaan.

Nalmattomilla?... (ampumaaseiden leikkilinen nimitys, suom. huom.) puoleksi kysyvästi ja puoleksi miettivästi sanoi eräs ääni.

Mutta siellä ja täällä kuului valituksia, joukon jalkoihin kaatui ruumit, Nainen kovasti voitotellen ja painaen kätensä rintaansa vasten kireillä askelilla riensi kohti kiväreitä, ojennettuna kohti häntä. Hänen perässään syöksyivät samaan suuntaan toiset, vieläkin monet koettaen kiirahdella hänen rinnalleen ja jopa hänestä ohitsekin.

Ja uudestaan pysähtyessä pauke, vieläkin äänekkäämpi, vieläkin epätasaisempi. Aidan vierellä seivoivat kuulivat kun laudat rusahtelivat — aivan kuin jonkun näkymättömät, hampaat olisivat niitä pureskelleet. Yksi kuula singahti pitkän aitan ja kiskaston siinä pieniä lastuja, heitti ne ihmisten silmille. Ihmiset kaatuivat kaksittain, ja kolme, neljä kerrallaan, istuutuivat maahan, koskettelivat vatsaansa, juoksisivat jonnekin ontuen ja laahustaen. Ryömivät lumessa ja kaikkialla lumessa syntyi heleät punaiset täplät. Ne levenivät, höyräysivät ja vetivät katseet puoleensa. Joukko perääntyi hetkeksi, seisautui ja aivan kuin olisi jähmettynyt silmänräpäyksiä. Sitten kajahti villi, pörristytävä, satojen ihmisten huuto. Se syntyi ja läksi virtaamaan katkeamattomana jännityksestä vapisevana, harmaana pilvenä, kovien tuskien, koston, kauhun, protestin, kärsimättömyyden surullisuutena ja avunhuuto, pilvenä.

Allapäin ihmiset syöksyivät korjaamaan haavoittuneita ja kuolleita. Haavoittuneet myöskin huusivat, pulvat nyrkkejään, kaikkien kasvot äkkiä muuttuivat toisenlaisiksi, ja kaikkien silmistä loisti kimmallinen kiilto, mieltä miellipolisuutta muistuttava. Paniikkia — sitä yleistä synkkää tilanaetta, joka äkkiä valtaa ihmiset ulkonaisesti ja sisällisesti, laakisee ruumista kasaan kuin tuuli kiviä lehtiä, kietoo niitä näkymättömään verkkoon ja ajan, vetää niitä jonnekin villissä vihurin pyörteessä, jotka haluavat paeta itse itseltänsä. Paniikkia ei ollut. Oli kauhu, mutta kylmämpureva, kuin jäätynyt rauta. Se jäädettiin sydäntä, puristi ruumista ja pakotti katsomaan leveästi avatuilla silmillä verta, joka ahmien soi lunta. Pakotti katsomaan verisiä käsiä, kasvoja ja vaatteita, ihmisruumit, niin kaamean rauhallisia, tässä elävien rauhattomassa touhussa. Kaikkialla oli kamala levottomuus, surullisen voimaton viha, paljon sekasortoa, hämminkiä, paljon kummallisesti liikkumattomia silmiä, surullisesti ryppistettyjä kulmakarvoja, lujasti puristettuja nyrkkejä, suonenvedon valtaamia liikkeitä ja räikeitä sanoja. Ja näytti siltä, että ylitse kaiken tämän ihmisrinnan valtaisi kylmä, sielua jähmeäytävä kummastus. Vielä joku hetki sitten he kulkivat reippaasti, selvästi nähden edessään matkansa päämaalit, heidän edessään mahtavana loisti keisarin satumainen hahmo. He häntä rakastivat, ihailivat, juopuneina heidän omien mielikuvitustensa luomaan keisarin luonteen kauneuteen, elyivät sielujaan suurilla toiveilla. Kaksi laukausta, vortta, ruumit, valituksia ja kaikki seisovat harmaan, pohjattoman tyhjyyden edessä, yksinäisinä, voimattomina, revittyinä sydämineen. Nyt tunsivat he suunnattoman häviön tunnetta. Tunsivat hämääntä kipeää tarvetta saada täyttää jollakin uudella tuo kalvava sielun tyhjä, ajaa ulos rinnasta tuo puristava kylmyys. Selvästi näkyi, että kaikilla oli vaikeata erota "hänen" kuvastaan, kuvasta, joka ei koskaan ennen ollut niin läheinen, tarpeellinen ja valoisa.

Ihmiset tallustelivat aina samassa paikassa aivan kuin olisivat he johonkin sotkeutuneet, jota ei saatta-

nut repiä. Yhdet huolestuneina ja äänettöminä kantolivat haavoittuneita nostelivat kuolleita, toiset aivan kuin unen läpi ja aivan kuin jostakin kaukaa seurasivat heidän työtään katseillaan, kauheassa toimettomuuden tunteessa. Monet huusivat sotilaille syyttöksiä ja parjauksia ja valituksia, helluttivat käsiään, nostelivat hattujaan, ei tiedä miksi kumartelivat. Manasivat joidenkin kauhealla vihallalla.

Sotilaat seisovivat liikkumattomina, laskien kiväärinsä alas, kasvojen ilmeet olivat heillä myöskin liikkumattomat, poskipäillä nahka ollen tiukasti pingotettu, poskiliuat näyttivät teräviltä, näytti siltä, että kaikilla sotilaille oli valkoiset silmät ja jäätynneet hampaat.

(Jatketaan.)

Vainottujen puolesta

Minä kuljen vainojen teitä, minä uottelen kaihoillen, konsa kohtaisi vapaus meitä, jotka kulhdumme kärsien.

Jotka ahtaat myllyjen loukot, sekä uumerat kaivantoin vuos'vuodelta täytämme houkot, kuni aarteita ahmikoin. —

Mutta minkä palkkion saamme perin niukkoja muruja. Näiden, kylmän orjat me jaamme, poven täydeltä suruja. —

Minä kuljen vainojen teitä, moni mukahan uskaltaa, Rahavallan käyrit meitä, sala-urkkijat ahdistaa.

Vuos' vuodelta joukkomme paisuu, päämäärämme selvenee. Kumouslaulu äsken mi vauzu nyt jo myrskynä pauhailee :

"Työnorjat kun yhtehen saavat, punalippuset hulmuua. Taisto alkava! veri ja haavat proletanreille muistuttaa: Nyt se nähdään otellustansa, työn heelmät jos rosvoille loiskuokka vouldellansa tahi — kansako hallitsee. —

Minä kuljen vainojen teitä, minä uottelen, unelmoin: Kerran kohtaa vapaus meitä; ja voi silloin ne kellot soi !

E. U—ri.

Sä etkö elää sais

Sä etkö elää sais, oikeus pyhä? Nyt valho, vääryyksiä vain versoa? — Ne kysymykset uudistuvat yhä, kun synkät pilvet elon tummentaa.

Ei elä oikeus, totuuden ei valo — Se on nyt tahto vallanpitäjän. Tomuhun painuu hyveen katse jalo. Mutt' korsa saasta käyppi pystyyn päin.

Vakaumus, kunto arvoton on heille, vain vääryys, vilppi heillä ohjeenaan. Ja puute, kurjuus palkkana on meillä, kun voimat kaikki heille annetaan.

Te hymyillette voitonvarmaa hymyänne, nää ette kättä veren tahrimaan, ja pingoitettuna on teillä joka jänne vain saadaksenne meidät lannistaa.

Vääryyden vallat! Turhaan riemuitsette. — Viel' löytyy voima, teidät murskaava. Maailman köyhällistö — sen tietänne — teist' yhteisvoimin kerran voiton saa.

Käy riviin siis sä mies, käy nainen, lapsi, on pitkän pitkä ollut meillä yö — käy riviin nuori, käyös harmaahapsi, niin kohta oikeutemme suuri hetki lyö!

Liisa K.

Perhe uudessa yhteiskunnassa

Me elämme aikaa, jolloin katkeaa vanhaa lyödään hajalle ja uusia menettelytapoja otetaan käytäntöön kaikilla aloilla.

Säilyykö perhe tulevassa yhteiskunnassa? Minkälainen se tulee olemaan? Tällaisia kysymyksiä on meidän päivinäme tehnyt moni työläisnainen itselleen. Nämä kysymykset ovat yhä enemmän joutuneet ajattelun alaiseksi työläisten, varsinkin työläisäitien keskuudessa.

Entisen purkamattoman avioliiton sijaan astuu vapaampia avioliittomuotoja. Työläisnaisten keskuudessa tämä asiantila otetaan vastaan kahdella eri tavalla. Se osa työläisnaista, joka on joutunut määräämään elämänsä itsenäisemmin, toisin sanoen, oppinut järjestämään elämänsä ilman miehen tukea, se osa naisista ottaa vastaan uudet perhemuodot ilman minkäänlaista pelon tunnetta. Toisella tavalla ottavat sen vastaan ne naiset, jotka ovat joutuneet niin paljon parempaan asemaan, että saavat työskennellä kodin piirissä. Vaikka heille onkin jo jossain määrin selvinnyt nykyisen asemansa nurinkuruus, suhtautuvat he siltä huolimatta usein perhemuotoihin jonkun verran epäluuloisesti. Tämä johtuu tietysti siitä, että naiset pelkäävät menettävänsä sen turvan, jota he ovat tottuneet miehiltä saamaan. Nämä naiset eivät tietenkään huomaa sitä, että naisen tulee oppia etsimään tukea muualta, etsimään ja saamaan sitä, — ei aviomiehestä — vaan toveriipiiristä, yhteiskunnalta.

Tässä täytyy ottaa huomioon se, että uusi perhemuoto voi tulla täydellisesti käytäntöön vasta silloin, kun työväestö on valloittanut valtiollisen aseman. Silloin ei enään naisen taloudellinen asema jää miehestä riippuvaiseksi, vaan yhteiskunta turvaa naiselle yhtähyvin kuin miehellekin täydellisen toimeentulomahdollisuuden ilman, että he olisivat toisistaan riippuvaisia.

Vaikka ei olekaan mahdollisuutta tämän yhteiskuntajärjestyksen aikana toteuttaa täydellisesti uusia perhemuotoja, niin on kuitenkin välttämätöntä, että me teemme ne selviksi itsellemme. On koetettava irtaantua niin paljon kuin mahdollista niistä vanhoista porvarillisista ennakkoluuloista, joita tämän mädän yhteiskunnan vielä mädäntyneempi moraalilla on meihin istuttanut. Vasta vapauduttuamme pystymme ratkaisemaan itsellemme uusien perhemuotojen tarpeellisuuden ja paremmuuden.

Porvarit huutavat yhdestä suusta, että sosialismi hajottaa perheen, rikko kodin pyhyden. Mutta sitä ei enään tarvitse tehdä, koska kapitalistinen järjestelmä sen on jo tehnyt. Kun kerran perheestä sekä isä että äiti käyvät ansiotyössä ja lapset saavat kasvaa kadulla, niin mitä perhe-elämää se enää on.

Ei siis mitään pelkäämistä. Vaikka perhe häviää, ei sen vuoksi, että sosialistit tahtovat sen väkivalloin hävittää, vaan sen tähden, että se häviää tarpeettomana uusien olosuhteiden vallitessa. Meidän on vain pidettävä huolta uusien olosuhteitten mahdollisimman pian voimaansaattamisesta.

Uusi järjestelmä kiiruhtaa korjaamaan ne epäkohdat, mitkä kapitalistinen järjestelmä on naisen asemaan saattanut. Se vapauttaa naisen keittämisen orjuudesta, järjestämällä suuria keskuskeittämiä, joiden tarkoituksena ei ole voiton kiskominen, vaan kuluttajien etu. Yhteisruokalat tulevat silloin tarkoitustaan vastaaviksi ja näin ollen käy tarpeettomaksi ruuanlaitto kodissa.

Lapset otetaan yhteiskunnallisiin kasvatustaloksiin, jossa lasten kasvatusta tulee olemaan ehdottomasti täydellisempää kuin mitä se kodissa

koskaan voisi olla. Sillä lapset tullaan yhteisissä kasvatuskodeissa kasvattamaan parhaiten kasvatusperiaatteiden mukaisesti, joista on karstittu pois kaikki porvarillinen mädännäisyys, kaikki lasten tervettä kehitystä vahingoittavat oppiaineet ja korvattu ne järkeen ja todelliseen tarpeisiin perustuvilla oppiaineilla.

Tuleva yhteiskunta tulee siis vapauttamaan naisen raskaista ja ikävistä perhehuolista ja antaa hänelle täydellisen mahdollisuuden työskennellä kaikilla yhteiskunnallisen elämän aloilla.

Naisen ja miehen suhde tulee kommunismissa yhteiskunnassa järjestyneen kahden vapaan itsenäisen ihmisen liitoksi, jota eivät mitkään ulkonaiset siteet kahlehi, eivätkä mitkään taloudelliset seikat häiritse.

Koska prostituutiosi on syntynyt yksityisomistukseen perustuvan järjestelmän vallitessa, niin se tulee myöskin kuolemaan tämän järjestelmän kuoltua.

Työläisnaiset, te jotka kärsitte kaksinkertaista sortoa, teitä orjuuttava koti ja yhteiskunta. Teidän on nouseminen taisteluun sortajaanne, kapitalistista yhteiskuntajärjestelmää vastaan Teistä, naiset, synnyttäjinä, äiteinä, riippuu uuden terveemmän ihmispolven luominen. Suurempi äitien suojelua kuin myöskin terveemmät suhteet miehen ja naisen välillä, tulevat vasta tekemään mahdolliseksi ruumiillisesti ja henkisesti paremman ihmiskunnan syntymisen.

"Tylsät, tiedottomat ja tahdottomat orjat ovat helpommin hallittavissa ja helpommin tarkoitusten toteuttajiksi käytettävissä, kuin päinvastaisilla ominaisuuksilla varustetut. Aikaisempien järjestelmien aikoina on uskonon kirkon avulla suorittanut tässä suhteessa huomattavimman osan. Nykyään on sen rinnalla yhdenvertaisena astuneet monet muut henkisen orjuutuksen välit, joista mainittakoon koulu, kirjallisuus, sanomalehdistö ja taide. Näiden avulla on vallassa oleva luokka koettanut sokaista ihmiset näkemästä aamuansa, hämmäntää heidän ajatuskykyänsä ja kasvattaa heistä nöyriä, omaa tahtoa vaille olevia olentoja. Osittaisesti on se tarkoituksessaan onnistunutkin, jokaiseen yksilöön on se merkkinsä jättänyt enemmän eli vähemmän. Mutta muutamien suhteen on se onnistunut tarkoituksissaan täydellisesti, saaden heistä altista alnesta katalien suunnitelmiansa toteuttajiksi. Kapitalistinen kulttuuri ja kasvatustarjonta ovat siten tehneet tehtävänsä. Uskonto on saastuttanut ihmisrinnassa löytyvät pyhimmmät tunteet, koulu on mataloittanut eteenpäinpyrkivän ajatuskykyä tahdottomaksi tylsyydeksi, kulttuuri on polkenut jalkoihinsa kauneuden lait ja alentanut ihmisen henkisen elämän jopa elämellisyuden asteille.

Kaikkien suhteen ei se kuitenkaan ole yhtä täydellisesti onnistunut tarkoituksissaan. Kurjuuden kulluissa kulkenut, kovia kokenut proletariaatti on kyennyt luomaan ilmoille uudet pyrkimykset. Ne ovat syntyneet kehityksen pakosta. Vastomaisina, muotoja vaille ovat ne vuosisatojen aikoina kärsivien otsien takana askartaneet tuskan täytelisiin ihmisrintoihin kerääntyneet. Luokkatalonit on tuonut ne otsien takaa elävään elämään, pukeutunut ne selväksi käsitteiksi, saanut ihmiset ymmärtämään taloudellista kehityskulkua ja sen pettämättömälle pohjalle rakentamaan uudet kuvat yhteiskuntarakenteesta. Se on kulkenut utopioiden kautta, löytänyt todellisuuden pohjan ja lopullisena tuloksena on ollut — ei ilmassa hapuileva ideologia — vaan historiallisen kehityksen kiertämättömälle perustalle rakentava kommunismi — "oppi työväenluokan vapautumisen ehdoista."

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tila Toveritar